

Nya mervärdesskatteregler för små företag samt ändrade mervärdesskatteregler för vissa tjänster och konstverk (Fi2023/02694)

Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

Promemorian innehåller förslag till ändringar i mervärdesskattelagen (2023:200, ML) vilka föranleds av ändringar i mervärdesskattedirektivet (direktiv 2006/112/EG). Sistnämnda ändringar har införts genom direktiv 2020/285/EU och direktiv 2022/542/EU. Förslagen i promemorian kan delas in i två huvudsakliga delar. Den första delen gäller förenklingar för små företag. Den andra delen gäller förändrade regler om beskattningsland och skattesats för vissa varor och tjänster.

De flesta förslagen är enligt Juridiska fakultetsnämndens bedömning nödvändiga och korrekta implementeringar av motsvarande ändringar i mervärdesskattedirektivet. Ett av förslagen ska dock kommenteras närmare. Detta förslag är att en höjd omsättningsgräns för undantag från skatteplikt ska införas i 18 kap. ML. Enligt vad som utvecklas i det följande är fakultetsnämndens uppfattning att detta förslag bör motiveras ytterligare.

Enligt nuvarande 18 kap. 2 § ML är leveranser av varor och tillhandahållanden av tjänster inte skattepliktiga om de görs av en beskattningsbar person vars årsomsättning inte beräknas överstiga 80 000 kr och heller inte har överstigit detta belopp under de två föregående beskattningsåren. Bestämmelsen baseras på en numera avskaffad bestämmelse i mervärdesskattedirektivet.

I direktivet har det i stället införts en ny möjlighet till undantag från skatteplikt. I artikel 284 anges att medlemsstaterna får undanta leveranser av varor och tillhandahållanden av tjänster från skatteplikt om de görs av personer med en årsomsättning som uppgår till högst 85 000 euro eller motsvarande värde i nationell valuta. Undantaget är frivilligt att införa. Enligt den regel som gäller för omräkning av tröskelvärdet till nationell valuta kan det maximalt uppgå till drygt 830 000 kr.

Det finns således ett betydande handlingsutrymme för den nationella lagstiftaren vid implementeringen av undantaget i artikel 284. Till att börja med behöver det inte implementeras över huvud taget. Om det implementeras kan lagstiftaren välja hur stor årsomsättning som ska kunna kvalificera för undantaget (upp till drygt 830 000 kr).

I promemorian föreslås att undantaget ska implementeras och att det ska omfatta beskattningsbara personer med en årsomsättning på högst 120 000 kr. Detta motiveras med att ”de allra minsta företagen” därigenom får en administrativ förenkling och ökad konkurrensförmåga i förhållande till större företag (avsnitt 6.1). Anledningen till att ett högre tröskelvärde inte valdes synes ha varit att det skulle kunna påverka konkurrensen negativt och att det skulle kunna medföra mer administrativt komplicerade regler. Motiveringen i denna del får läsas i ljuset av de antaganden om effekterna på företagens administrativa börda och konkurrensmöjligheter som redovisas i avsnitt 8.3.1.

Alla undantag från skatteplikt i mervärdesskattesystemet medför potentiellt snedvridningar av konkurrensen. Ett generellt undantag baserat på företags årsomsättning framstår som särskilt riskabelt eftersom det innebär att företag verksamma i samma bransch kan bli föremål för radikalt olika beskattning. Samtidigt kan en minskad administrativ börda för små företag bidra till att dessa företag kan konkurrera med större företag på mer likvärdiga villkor. Det lär vara förenat med stor osäkerhet att uppskatta när undantaget från skatteplikt övergår till att ha skadlig inverkan på konkurrensen.

Skälet till att tröskelvärdet satts till just 120 000 kr är svårt att utläsa i promemorian. Det anges endast att höjningen från 80 000 kr till 120 000 kr bedöms vara ”väl avvägd” (s. 46). Vissa skrivningar tyder möjligen på att det främst rör sig om en inflationsjustering (s. 79). Det hade varit önskvärt med en tydligare analys och motivering till varför de företag som ska gynnas är de som har en årsomsättning som maximalt uppgår till 120 000 kr.

Detta framstår som särskilt angeläget med tanke på att undantaget från skatteplikt verkar ha fått ett annat och mer generellt syfte än när det ursprungligen infördes. När undantaget infördes 2017 sattes tröskelvärdet till 30 000 kr. Då framhölls att det var angeläget att ge en administrativ förenkling vid mikroproduktion av el från solceller.¹ Reglerna synes således främst ha varit avsedda för hushåll som sålde överskott av sin egen elproduktion.

Förslag till yttrande i detta ärende har upprättats av universitetslektor Martin Berglund. Yttrandet har på delegation avgivits av juridiska fakultetens dekanus, professor Anna Singer.

Anna Singer

¹ Prop. 2016/17:1 s. 397.